

U S T A W A

z dnia 2025 r.

o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz ustawy o systemie powiadamiania ratunkowego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
„7) postępowanie w sprawie praktyk pseudomedycznych.”;
- 2) w art. 47:
 - a) w ust. 1 po pkt 1a dodaje się pkt 1b w brzmieniu:
„1b) prowadzenie postępowań w sprawach praktyk pseudomedycznych, o których mowa w rozdziale 13c;”,
 - b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:
„1b. Rzecznik upowszechnia orzecznictwo w zakresie praktyk, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 1b, w szczególności przez zamieszczanie w całości decyzji Rzecznika na stronie internetowej urzędu go obsługującego, z zastrzeżeniem, że publikacja uzasadnienia nie obejmuje informacji podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów. Publikacja jest opatrzona informacją, czy decyzja jest prawomocna.”;
- 3) w art. 52 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. W żądaniu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1a, Rzecznik określa termin jego realizacji oraz poucza o zagrożeniu karą pieniężną, o której mowa w art. 69 ust. 2, w przypadku niewykonania żądania w terminie wskazanym w tym żądaniu.”;
- 4) w art. 55:
 - a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
 - b) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„W sprawach cywilnych dotyczących praw pacjenta, określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach odrębnych, Rzecznik może z urzędu lub na wniosek strony.”,
 - c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, Rzecznik może skorzystać w sprawach, o których mowa w art. 4 ust. 2, oraz o roszczenia wynikające ze śmierci pacjenta, do której doszło podczas lub w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych albo na skutek ich nieudzielenia.”;

5) art. 60 otrzymuje brzmienie:

„Art. 60. 1. Każdy może zawiadomić Rzecznika o podejrzeniu stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów. Rzecznik przekazuje zgłaszającemu zawiadomienie informację o sposobie jego rozpatrzenia.

2. Stroną postępowania jest podmiot, wobec którego zostało wszczęte postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów.”;

6) w art. 62 wyraz „strony” zastępuje się wyrazem „stronę”;

7) uchyla się art. 63;

8) w art. 64:

a) w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W zakresie usunięcia skutków naruszenia zbiorowych praw pacjentów przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W decyzji, o której mowa w ust. 1 lub 4, Rzecznik może nakazać publikację decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna, w określonej w niej formie i miejscu, na koszt podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych albo organizatora strajku. Przy wyborze formy i miejsca publikacji Rzecznik bierze pod uwagę w szczególności stopień i okoliczności naruszenia przepisów ustawy, w tym zasięg terytorialny tych naruszeń, a także koszt publikacji.”;

9) po art. 64 dodaje się art. 64a w brzmieniu:

„Art. 64a. 1. Jeżeli z informacji zgromadzonych w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów wynika, że istnieje uzasadnione podejrzenie, że podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych albo organizator strajku dopuszcza się praktyki, która może zagrażać życiu lub zdrowiu pacjentów lub spowodować inne niekorzystne skutki dla pacjentów, Rzecznik podaje do publicznej wiadomości, w tym na stronie internetowej urzędu go obsługującego, zgromadzone w toku postępowania informacje o tej praktyce oraz jej prawdopodobnych skutkach.

2. Rozstrzygnięcie w przedmiocie podania do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze postanowienia. Na postanowienie to stronie służy skarga do sądu administracyjnego.

3. Jeżeli w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie zarzucanej praktyki może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia pacjentów, Rzecznik przed zakończeniem postępowania w sprawie stosowania tych praktyk może, w drodze decyzji, zobowiązać podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych albo organizatora strajku do zaniechania określonych zachowań w celu zapobieżenia tym zagrożeniom.

4. Do decyzji, o których mowa w ust. 3, nie stosuje się przepisów art. 10 i art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. W decyzji, o której mowa w ust. 3, Rzecznik określa czas jej obowiązywania. Decyzja ta obowiązuje nie dłużej niż do czasu wydania decyzji kończącej postępowanie w sprawie.

6. Rzecznik może przedłużyć, w drodze decyzji, czas obowiązywania decyzji, o której mowa w ust. 3. Przepis ust. 5 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

10) po Rozdziale 13b dodaje się Rozdział 13c w brzmieniu:

„Rozdział 13c

Zwalczanie praktyk pseudomedycznych

Art. 67zj. 1. Przez praktykę pseudomedyczną rozumie się:

- 1) podejmowanie działań służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia przez osobę niewykonyjącą zawodu medycznego;
- 2) oferowanie metody niebędącej świadczeniem zdrowotnym, a której przypisuje się właściwości takiego świadczenia, w szczególności jako służącej zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia, lub w przypadku której jest deklarowane lub sugerowane takie działanie tej metody, w tym, że jej zastosowanie wyłącza potrzebę podjęcia, kontynuacji lub uzasadnia odstąpienie od zgodnej z aktualną wiedzą medyczną metody diagnostycznej lub leczniczej;
- 3) stosowanie metody, o której mowa w pkt 2, prowadzącej do pogorszenia zdrowia, niepodjęcia lub odstąpienia od zgodnej z aktualną wiedzą medyczną metody diagnostycznej lub leczniczej;

- 4) wykonywanie działalności leczniczej bez uzyskaniu wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 103 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- 5) działanie wprowadzające w błąd polegające na publicznym rozpowszechnianiu lub promocji:
 - a) metody diagnostycznej lub leczniczej lub metody, w przypadku której jest sugerowane lub deklarowane, że posiada właściwości świadczenia zdrowotnego, niezgodnej z aktualną wiedzą medyczną, zagrażającej życiu lub zdrowiu, w szczególności przez podawanie nieprawdziwych informacji dotyczących zastosowania danej metody jako skutecznej i bezpiecznej w diagnozowaniu lub leczeniu, lub
 - b) szkodliwości lub nieskuteczności stosowania metody diagnostycznej lub leczniczej odpowiadającej aktualnej wiedzy medycznej, w szczególności przez podawanie nieprawdziwych informacji na temat tej metody lub zniekształcenie informacji o niej, lub takie ich przedstawienie, które może wywołać wrażenie u pacjenta o szkodliwości lub nieskuteczności tych metod

– podejmowane w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej.

2. Praktyki pseudomedyczne są zakazane.

3. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do:

- 1) eksperymentów medycznych, przeprowadzanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty;
- 2) badań klinicznych, przeprowadzanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi;
- 3) innych działań medycznych wynikających z przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania.

4. Ochrona przed praktykami pseudomedycznymi nie wyłącza ochrony wynikającej z innych ustaw.

Art. 67zk. Stroną postępowania w sprawach stosowania praktyk pseudomedycznych jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, wobec której zostało wszczęte postępowanie w sprawie stosowania takiej praktyki.

Art. 67zl. 1. W przypadku wydania przez Rzecznika decyzji o uznaniu praktyki za praktykę pseudomedyczną nakazuje on jej zaniechanie. Rzecznik wskazuje działania niezbędne do usunięcia skutków stosowania tej praktyki, wyznaczając terminy podjęcia

tych działań, jeżeli takie skutki ustalono w toku postępowania. Decyzji tej nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, Rzecznik może nałożyć na podmiot, który stosuje praktykę pseudomedyczną, obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji działań niezbędnych do jej zaniechania lub usunięciu skutków jej stosowania.

3. Jeżeli podmiot, który stosował praktykę pseudomedyczną zaprzestał jej stosowania, Rzecznik wydaje decyzję o uznaniu praktyk za praktykę pseudomedyczną i stwierdza jednocześnie zaniechanie jej stosowania. W zakresie usunięcia skutków stosowania praktyki pseudomedycznej przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

4. Ciężar udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 3, spoczywa na stronie postępowania.

5. W decyzji, o której mowa w ust. 1 lub 3, Rzecznik może nakazać publikację decyzji w całości lub w części, z zaznaczeniem, czy decyzja ta jest prawomocna, w określonej w niej formie i miejscu, na koszt podmiotu, który stosował praktykę pseudomedyczną. Przy wyborze formy i miejsca publikacji Rzecznik bierze pod uwagę w szczególności szkodliwość i okoliczności stosowania praktyki, w tym jej zasięg terytorialny, a także koszt publikacji.

Art. 67zm. 1. Do postępowania w sprawie stosowania praktyk pseudomedycznych, przepisy art. 60 ust. 1, art. 61, art. 62, art. 64a, art. 65 zdanie pierwsze, art. 66 oraz art. 67 stosuje się odpowiednio.

2. W zakresie nieuregulowanym w przepisach niniejszego rozdziału oraz w przepisach, o których mowa w ust. 1, do postępowania w sprawie stosowania praktyk pseudomedycznych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.”;

11) art. 68 i art. 69 otrzymują brzmienie:

„Art. 68. 1. W decyzji, o której mowa w art. 64 ust. 1 i 4 albo art. 67zl ust. 1 i 3, Rzecznik może nałożyć na podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych, organizatora strajku albo osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej stosującą praktykę pseudomedyczną, karę pieniężną do wysokości 1 000 000 złotych, za naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 59 ust. 2 albo 67zj ust. 2.

2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, Rzecznik nakłada, w drodze decyzji, w przypadku:

- 1) braku zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjenta lub niepodjęcia działań określonych w decyzji, o której mowa w art. 64 ust. 1 i 4, w terminie w niej wskazanym;
- 2) braku zaniechania stosowania praktyk pseudomedycznych lub niepodjęcia działań określonych w decyzji, o której mowa w art. 67z ust. 1 i 3, w terminie w niej wskazanym;
- 3) stwierdzenia ponownego podjęcia przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych lub organizatora strajku, działań lub zaniechań, które już zostały uznane za praktykę naruszającą zbiorowe prawa pacjenta;
- 4) stwierdzenia ponownego podjęcia przez podmiot, który naruszył zakaz, o którym mowa w art. 67z ust. 2, praktyk pseudomedycznych.

3. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 2, może być nakładana wielokrotnie do czasu zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjenta albo praktyk pseudomedycznych lub podjęcia działań niezbędnych do usunięcia skutków stosowania tych praktyk.

Art. 69. 1. W przypadku nieprzekazania na żądanie Rzecznika, o którym mowa w art. 61 ust. 1 lub art. 67z ust. 1 pkt 2, dokumentów lub informacji, w terminie określonym w tym żądaniu, Rzecznik może nałożyć, w drodze decyzji, na podmiot, do którego skierowano żądanie, karę pieniężną do wysokości 100 000 złotych.

2. Rzecznik może nałożyć, w drodze decyzji, karę pieniężną do wysokości 20 000 złotych w przypadku braku realizacji przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych żądania, o którym mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1a, w terminie wskazanym w tym żądaniu.

3. Do kar pieniężnych, o których mowa w ust. 1 i 2, przepis art. 68 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”;

- 12) po art. 69a dodaje się art. 69b w brzmieniu:

„Art. 69b. Rzecznik może nałożyć, w drodze decyzji, na kierownika podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych lub kierującego podmiotem, który naruszył zakaz, o którym mowa w art. 67z ust. 2, w szczególności osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego, karę pieniężną w wysokości do dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, poczynwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ogłoszenie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17

grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli osoba ta, w ramach sprawowania swojej funkcji dopuściła przez swoje działanie lub zaniechanie do naruszenia zakazu określonego w art. 59 ust. 2 lub art. 67zj ust. 2 bądź do niewykonania działań niezbędnych do zaniechania praktyki naruszającej zbiorowe prawa pacjentów lub praktyki pseudomedycznej bądź usunięcia skutków ich stosowania.”;

13) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. 1. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 68, 69 i 69b, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

2. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 1, uiszcza się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji podmiotowi, na który została ona nałożona.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 748, z 2024 r. poz. 731 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 637) w art. 10 ust. 14 otrzymuje brzmienie:

„14. Wojewoda lub podmiot, o którym mowa w art. 7 ust. 2, udostępnia dane przetwarzane w systemie teleinformatycznym, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2, na wniosek sądu, prokuratury, Policji lub Rzecznika Praw Pacjenta.”.

Art. 3. Do prowadzonych przez Rzecznika Praw Pacjenta postępowań:

- 1) w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów,
 - 2) w przedmiocie nałożenia kar pieniężnych
- wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Alina Budziszewska-Makulska

Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego w Ministerstwie Zdrowia
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/